

За наукові КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

П-868358

№ 22 (679)

Понеділок

3

Липня

1961 року

Ціна 2 коп.

1 липня почалася літня іспитова сесія у студентів заочного відділу.

Бажаємо вам успіхів, дорогі друзі-заочники!

НАША ПОДЯКА

Останній державний екзамен складено, і незабаром 85 спеціалістів, що закінчили український відділ філологічного факультету, роз'їдуться по школах, щоб передавати свої знання підростаючому поколінню. Ці знання — результат наполегливої праці, систематичного відвідування лекцій, семінарів під час сесій, а також консультацій на спеціально для нас влаштованих консультпунктах у Вінниці, Ізмаїлі, Котовську та ін. містах. І наслідки відрадні. Адже більшість студентів-випускників на державних екзаменах одержували відмінні і добрі оцінки. Ось краші з них: О. Більницький, В.

Вдовиченко, В. Журавська, Т. Золотарьова, Г. Коваленко, Л. Люта, Г. Мельничук, Г. Мазуренко, Г. Франдишина та багато інших.

Велику допомогу в здобутті високих знань студентами подавали викладачі університету. Широко вдячні студенти-випускники деканату факультету і, зокрема, декану філфаку доценту І. М. Дузю, за уважне ставлення до студентів-заочників. Ми глибоко вдячні методистам заочного відділу Л. Г. Холоденко і всім, всім нашим викладачам.

Від імені студентів-випускників

В. СТАТЬЄВ

ВИМОГИ ЗРОСТАЮТЬ

Останнім часом значно зросли вимоги, що ставляться до філософської підготовки кадрів. Ми це особливо гостро відчуваємо в практиці своєї роботи на стаціонарі. Досить нагадати те, що на стаціонарі в нас тепер читаються такі філософські курси, як діалектичний та історичний матеріалізм, основи наукового атеїзму, основи марксистської етики, основи марксистської естетики, а також курс історії філософії. В цьому році вперше на 57 курсах природничих факультетів стаціонару були проведені державні іспити з діалектичного та історичного матеріалізму.

Відсутність достатнього аналізу в розробці основ етики та естетики не дозволили нам ввести в цьому році ці курси на заочний відділ. Зрозуміло, проте, що питання це найближчим часом буде вирішене. Можна не сумніватися в тому, що не за горами і той час, коли студентів-заочників природничих факультетів складатимуть державний іспит з філософії.

Все це сприятиме поліпшенню якості вивчення студентами філософських курсів. Проте рівень знань з філософії в багатьох студентів поки що низький. В усякому разі, він безумовно нижчий, ніж на стаціонарі. Головна причина цього, на наш погляд, полягає у відсутності регулярного контакту викладачів кафедри з студентами-заочниками в міжсесійний період, у від-

сутності аудиторій для самостійної роботи студентів і недостатній ефективній допомозі їм з боку кафедри. Контрольні роботи в цьому відношенні не виправдовують себе цілком. Дуже рідко відвідували студенти-заочники консультації, що їх проводила кафедра на консультпунктах. Бували випадки, коли на деякі консультації в Миколаєві, в Котовську і навіть в Одесі з'являлись 1—2 студенти.

Тому кафедра філософії прийняла рішення докорінно перебудувати роботу з заочниками. Відмінено контрольні роботи. В 1961-62. учбовому році на консультпунктах читатимуться лекції, головне завдання яких полягатиме в тому, щоб допомогти студентам правильно організувати свою самостійну роботу над періоджерелами. З цією метою читатимуться лекції «Як вивчати працю Енгельса «Людвіг Фейєрбах і кінець класичної німецької філософії», «Як вивчати книгу В. І. Леніна «Матеріалізм і емпіріокритицизм», «Як вивчати працю В. І. Леніна «Держава і революція» та ін.

На консультпунктах проводитимуться семінари за творами Ф. Енгельса «Людвіг Фейєрбах і кінець класичної німецької філософії», В. І. Леніна «Матеріалізм і емпіріокритицизм», «Держава і революція». За підсумками семінарів будуть виставлені заліки.

Ми вважаємо, що обов'язковою

умовою поліпшення якості успішності студентів-заочників з філософських дисциплін є піднесення вимогливості до них. Це буде зроблено вже в цю сесію.

Г. П. ЗБАНДУТ,
старший викладач, заст. зав. кафедрою філософії по заочному відділенню.

Випускники-біологи

60 зоологів, 16 гідробіологів, 19 фізіологів, 21 генетик, 16 мікробіологів завершили в цьому році заочне навчання на біологічному факультеті.

Всі шестикурсники успішно захистили дипломні роботи. З 132 випускників 67 захистили на «відмінно», 48 — на «добре», 17 — на «задовільно». Такому успіхові дипломантів сприяло те, що, за винятком лише кількох, всі дипломні роботи тісно пов'язані з господарською практикою.

Непогано відповідали випускники і на державних іспитах. 79 з них склали іспит з історії КПРС на «відмінно» і «добре», а на іспитах з спеціальних дисциплін такі оцінки одержали 100 студентів 6 курсу. Студенти О. О. Полова-Сиренко, А. Н. Есауленко, Т. А. Шидловська-Турченко, Р. А. Савельєва та ін. на 5 склали державні іспити і захистили дипломні роботи.

Одержавши дипломи, випускники біологічного факультету вже розійшлися на свої трудові пости.

Є. І. СКЛЯР

НАОЧНИЙ ПРИКЛАД

році зіканчує географічний факультет 89 студентів-заочників. За останніми даними за останніми роками в географічному факультеті працює 6 роками своєю метою підвищення якості навчання. Успішні результати досягнуті в роботі з заочниками, що навчаються в спеціально для них організованих консультпунктах. Успішні результати досягнуті в роботі з заочниками, що навчаються в спеціально для них організованих консультпунктах. Успішні результати досягнуті в роботі з заочниками, що навчаються в спеціально для них організованих консультпунктах.

заменив з історії КПРС і фізичної географії, одержавши відмінні оцінки.

Тов. П. О. Кучерков добре справляється з відповідальною роботою директора школи сільської молоді Синельниківського району Дніпропетровської області.

Приклад Петра Олексійовича Кучеркова є повчальним, він наочно показує, що в нашій країні є всі умови для того, щоб успішно поєднувати сумлінну працю з навчанням в університеті.

Г. МІЩЕНКО,

декан географічного факультету.

НАША КАФЕДРА—ЗАОЧНИКАМ

В нашій країні з кожним роком зростає вечірня і особливо заочна підготовка кадрів, розширюється мережа заочних і вечірніх вузів, створюються загальнотехнічні факультети, зростає кількість студентів-заочників в університетах та інших вузах країни. Тільки в Одеському державному університеті ім. І. І. Мечникова з 8 236 студентів 4727 — заочники і 276 навчаються без відриву від виробництва увечері. За планом набору на 1961/62 учбовий рік буде прийнято 585 студентів стаціонару, 1000 заочників, 225 студентів вечірнього навчання.

В Одеському університеті історію КПРС вивчають на першому і другому курсах 1320 студентів-заочників і 215 студентів вечірнього відділення. Крім того, склали державний іспит з історії КПРС 1100 студентів випускних курсів.

Після злиття всіх форм навчання (стаціонарне, вечірне і заочне) партійна організація, ректорат, учбова частина, деканати і кафедри стали більш предметно і систематично займатися питанням заочного навчання.

Маючи на увазі необхідність поліпшення викладання серед студентів, що навчаються без відриву від виробництва, кафедра історії КПРС Одеського університету розробила і впроваджує в життя ряд

заходів. Якщо раніше роботу з заочниками вели, переважно, по годинниках, то, починаючи з 1960 р., кафедра перемістила по годинників на стаціонар, а всі види заочного навчання обслуговуються штатними викладачами. Лекції, семінарські заняття проводять найбільш кваліфіковані викладачі кафедри, що мають великий стаж і досвід роботи.

В учбових планах різних факультетів існував великий різноміж в кількості годин на вивчення історії КПРС і вони по-різному розподілялись на зимову і літню сесію.

Кафедра уніфікувала мережу годин на вивчення історії КПРС, встановивши для всіх факультетів 52 год. лекцій і 28 год. семінарських занять. Цим було покладено кінець різноміжю в розподіленні годин між лекціями і семінарами, між першим і другим курсами. Якщо раніше більша частина часу відводилась на лекції і семінари з матеріалу першого курсу, то тепер більша частина лекцій і семінарів відводиться на вивчення матеріалу II курсу і особливо найважливішого періоду в історії нашої партії, починаючи з 1953 р. Якщо раніше лекції заочникам читались вибірково, з окремих проблем і мали вони переважно оглядовий характер, то тепер, внаслідок

нового планування, лекції читаються з усіх тем і мають настановчий характер.

Враховуючи складність читання установчих лекцій, кафедра розробила графік підготовки текстів настановчих лекцій з тим, щоб протягом 1960/61 учбового року обговорити на засіданнях кафедри і методичних секцій тексти майже з усіх тем курсу. Уже обговорено тексти настановчих лекцій з 1, 2, 3, 10, 11, 15 і 17 тем курсу історії КПРС. Обговорення текстів настановчих лекцій проходило досить активно. При обговоренні текстів члени кафедри обмінювались думками щодо змісту, методики і форми викладу настановчої лекції.

Кафедра веде велику учбово-методичну роботу. Систематично на засіданнях кафедри, а також на засіданнях методичних секцій перших і других курсів обговорюються різні питання організації учбового процесу і методики роботи з студентами-заочниками.

Проведене в квітні 1960 р. спільне засідання кафедр історії КПРС, філософії та політичної економії було присвячене питанням методики викладання суспільних наук студентам-заочникам.

В роботі кафедри значне місце займає видання учбово-методичних посібників та матеріалів для студентів-заочників. Кафедра прагне

до того, щоб протягом кількох років видати весь курс лекцій. Вже видано 15 лекцій. Було видано підготовлений доцентом кафедри В. Н. Романюком методичний посібник для заочників «Всвітлення міжнародного комуністичного руху в курсі історії КПРС».

Для подання допомоги студентам у вивченні матеріалів Московської Народи представників комуністичних і робітничих партій 1961 року викладачами кафедр суспільних наук видано учбово-методичний посібник «Програмні документи боротьби за мир, демократію і соціалізм». Колектив нашої кафедри готує учбово-методичний посібник з усього курсу історії КПРС для студентів-заочників.

Багато уваги приділила кафедра випускникам університету. Для того, щоб організувати їх систематичну підготовку до державних іспитів з історії партії, з ініціативи кафедри ще в зимову сесію, тобто за півроку до державних іспитів, для випускників читалися методичні лекції на тему: «Як підготуватися до державних іспитів», а потім весною ще 20 годин оглядових лекцій.

Багато випускників історичного факультету пишуть дипломні роботи на історично-партійні теми під

ДЕЩО ПРО КОНСУЛЬТПУНКТИ

Студенти-заочники історичного факультету з минулого року мають змогу одержувати консультації з різних дисциплін на місцях. З цією метою в Одесі, Первомайську, Миколаєві та Котовську організовано консультаційні пункти. Заздалегідь складається план проведення консультацій, про який літньо повідомляють студентів, і вони прибувають в умовлений час на консультпункти.

Минулого року велику роботу по проведенню консультацій виконали викладачі кафедри історії КПРС Є. В. Горохівська, Д. С. Бельфор, І. В. Ганевич, В. М. Романюк. На консультпунктах вони читали лекції, проводили консультації. Їх лекції і консультації відвідували не тільки студенти історичного, але й багатьох інших факультетів.

Однак викладачі інших дисциплін (історія СРСР, історія середніх віків та стародавнього світу) на консультпунктах в Миколаєві, Первомайську не мали змоги зібрати більш-менш численної аудиторії. Звичайно це прикро, але винні в цьому не викладачі. Треба виявити причини того, що на життєво важливі для заочників консультації не збирається мінімальної кількості слухачів.

В. Ю. ОСАДЧА

НАША КАФЕДРА—ЗАОЧНИКАМ

(Закінчення. Початок на 1 стор.)

керівництвом викладачів кафедри. Для того, щоб націлити випускників, кафедра видала приблизну тематику дипломних робіт, в якій акцентувала увагу на актуальних темах сучасності, зв'язаних з практикою комуністичного будівництва; з діяльністю місцевих партійних організацій, спрямованою на успішне виконання семирічного плану та ін. Так, наприклад, випускниця історичного факультету Ю. Ісаєва, яка працює в міській партії Кіровограда, захистила дипломну роботу на тему: «Партійний контроль на заводі «Червона Зірка». Зібравши великий матеріал, дипломантка глибоко проаналізувала діяльність комісії партійного контролю на цьому великому заводі сільгоспмашинобудування, зробила ряд узагальнень, висновків, конкретних пропозицій. Вона вже виступила на сторінках преси, на засіданні бюро Кіровоградського міськкому КП України з пропозиціями, спрямованими на поліпшення роботи комісії партійного контролю.

Успіх роботи студентів-заочників багато в чому залежить від організації регулярної роботи з ними в міжсесійний період. Кафедра прийняла рішення на учбово-консультаційних пунктах систематично читати проблемні лекції, проводити семінарські заняття, тематичні та індивідуальні консультації.

Ще на початку учбового року студенти на настановчій сесії, а потім письмово були повідомлені про те, що замість підготовки письмових контрольних робіт вони можуть взяти участь в семінарському занятті на одному з найближчих учбово-консультаційних пунктів. План семінарів і списки рекомендованої літератури були розіслані всім студентам, а вони, в свою чергу, повинні були повідомити кафедру про свою згоду взяти участь в семінарі і вказати, на якому консультпункті.

На всіх консультпунктах в семінарах взяли участь 205 студентів перших курсів і 112 студентів других курсів. Вони були звільнені від письмових робіт.

Завдяки проведеній кафедрою роботи вдалося привернути на консультпункти значну кількість студентів. В середньому заняття з історії КПРС на консультпунктах відвідували: в Одесі — 120 студентів, в Миколаєві — 90, в Котовську — 85, в Первомайську — 45.

Невеликий досвід кафедри історії КПРС дозволяє зробити висновок про те, що студентів-заочників можна залучити до роботи на консультпунктах, якщо вони переконаються в дійовості цієї форми занять, якщо відвідування консультпунктів систематизуватиме їх роботу, прищеплюватиме навички самостійної роботи, а головне—якщо викладачі, що працюють з за-

очниками, будуть з ними тісно зв'язані і самі вживуть ряд необхідних заходів для регулярного відвідування студентами занять в міжсесійний період.

В міжсесійний період велику допомогу студентам-заочникам подають лекції, що передаються по радіо з Києва. Газета «Правда» в передовій «Важлива ділянка вищої освіти» 19 вересня 1960 р. писала: «Минулого року на Україні для студентів-заочників було організовано читання лекцій по радіо. Досвід показав, наскільки дійова така форма допомоги студентам-заочникам».

З бесід зі студентами під час зимової сесії 1961 р. встановлено приблизно, що лекції з історії КПРС, що передаються по радіо, систематично слухаються 230 студентами та епізодично — ще 60-ма.

За завданням Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР п'ять текстів лекцій для трансляції по радіо підготовлені викладачами нашої кафедри (М. С. Галицьким, І. В. Ганевичем, А. І. Романовським, В. М. Романюком, А. П. Івановим). Ці лекції були передані по республіканському радіо.

Систематичне спілкування викладачів кафедри з студентами-

заочниками в міжсесійний період дозволило створити навколо кафедри студентський актив з організувати гурток історії КПРС студентів-заочників. Систематично відвідують заняття гуртка 50 студентів.

В 1960/61 учбовому році за рішенням ректорату літня сесія заочників проводитиметься не в червні, а в липні місяці. Це дало можливість краще підготуватися до літньої сесії, спрямувати зусилля кафедр і викладачів на більш цілеспрямовану роботу з заочниками, тому що всі види робіт на стаціонарі на цей час вже будуть завершені.

На новий учбовий рік кафедра вже розробила графік роботи з студентами-заочниками в міжсесійний період, тематику проблемних лекцій і семінарів на консультпунктах, плани всіх семінарських занять на майбутній учбовий рік, методичні розробки семінарських занять і методичні листи студентам про вивчення курсу історії КПРС. Кафедра передбачає в майбутньому році більшу частину студентів-заочників, що проживають в Одесі, привернути до занять у вечірніх групах.

Доцент Д. С. БЕЛЬФОР

Для вас,
заочники

Днями вийшов з друку учбово-методичний посібник для студентів-заочників по вивченню матеріалів Народи представників комуністичних і робітничих партій, що відбулася у Москві в листопаді 1960 р.

Посібник, обсягом в 8 друк. аркушів, підготовлений кафедрами суспільних наук університету. В ньому вміщено такі статті: «Довивчення документів Народи представників комуністичних і робітничих партій» І. Г. Леонова, «Про характер сучасної епохи» Д. С. Бельфора, «Новий етап у розвитку світової соціалістичної системи» Д. О. Драгомарецького і П. С. Самойленка, «Національно-визвольні революції і розпад колоніальної системи імперіалізму» А. П. Іванова, «Новий етап загальної кризи капіталізму» О. Г. Лобунця, «Проблема війни і миру — найпекучіша проблема нашого часу» А. М. Штернштейн і Я. М. Штернштейна, «Боротьба проти ревізїонізму і догматизму на сучасному етапі» Г. П. Збандута, «Єдність і згуртованість марксистсько-ленінських партій — головне джерело зростаючої сили міжнародного комуністичного руху» О. Г. Зубова і Г. М. Трофимова, «Використання матеріалів Народи при вивченні історії СРСР і УРСР» П. І. М. Ю. Раковського.

Найважливіша справа

В червні в Інституті фізики відбулась теоретична конференція на тему: «Комуністичне виховання трудящих—найважливіше завдання в період розгорнутого будівництва комунізму».

Були заслухані доповіді: «Роль і значення комуністичного виховання на сучасному етапі будівництва комунізму» (доц. С. І. Голуб), «Всебічний розвиток особи — основна мета комуністичного виховання» (доц. П. І. Домбровський),

«Основні принципи комуністичного виховання» (А. Б. Гольденберг) та «Виховання комуністичного ставлення до праці» (О. Боровик). Змістовними були й виступи учасників.

Конференція пройшла цікаво, при великій активності аудиторії. Треба відзначити, що багато уваги організації цієї теоретичної конференції приділили доценти Т. Я. Сьора і Я. М. Штернштейн.

Бережіть книгу

Книга — могутній засіб пізнання навколишнього світу, духовного збагачення людини. Вона допомагає жити, будувати, вчитись, виховувати підрастаюче покоління.

Збереження книжкових фондів часто залежить від того, як читачі поведуться з бібліотечними книгами, журналами, газетами. Адже в них суворо забороняється робити будь-які підкреслення, помітки, загинати сторінки.

Однак часто-густо доводиться стикатися з негідними фактами, коли студенти факультету іноземних мов повертають книгу просто невпізнанною. Так, студенти-заочники Арикелян, Боев, Шишкіна, Красілова, Вербовський, Задова та ін. буквально зіпсували підручники з історії КПРС (1961 р. видання!), повернувши їх з суцільними підкресленнями, нотатками і т. д. на десятках сторінок.

Те ж саме вчинила і студентка ІV курсу французького відділу Н. Шевченко, зіпсувавши підручник з французької мови та політичної економії.

Студентки французького відділу Бенедикт, Петрова, Мендель, Ящук, Яблонська та ін. вважали за необхідне зробити підкреслення і написи в книзі Р. Роллана «Жан Крістоф».

Бувають і такі випадки, коли студенти виривають з книг цілі аркуші. Таким фактам зневажливого поводження з бібліотечною літературою слід покласти край. Кожен студент повинен не тільки охайно поводитись з книгами, але й повідомляти бібліотечних працівників про випадки псування книг з боку інших студентів.

Є. І. ЛУПІНСЬКА,
старший бібліотекар факультету
іноземних мов

ПРОЧИТАЙ ЦЮ КНИЖКУ

Днями вийшла з друку в Одеському видавництві книга професора нашого університету Д. Г. Елькіна «Загадки психической жизни». Оригінальна за жанром і цікава за змістом книга присвячена з'ясуванню багатьох психічних явищ у житті людини, які на протязі багатьох років приваблювали увагу людей своєю уявною таємничістю.

Існує душа чи ні? Мислять тварини? Що таке сон і сновидіння? Яка суть навівання та гіпнозу? Чи можна «читати» думки на відстані? Що викликає ілюзії та галюцинації? Ось питання, навколо яких уже багато століть іде гостра, жорстока боротьба між матеріалізмом та ідеалізмом. Ідеалістична філософія і, в першу чергу церква, користуючись релігійними забобонами простих людей, протягом багатьох сторіч намагались (а в країнах капіталу продовжують і зараз) тримати своїх прихожан в темряві та рабській покорі догмам релігії.

Інше становище в нашій країні. У нас давно підірвані соціальні коріння релігії, знищена експлуатація людини людиною, про капіталізм пам'ятає лише старше покоління, а наука досягла космічних висот. Відомо, що в нашій країні ліквідо-

вана соціальна підстава для розвитку релігії та забобонів.

Але невірно було б гадати, що разом з ліквідацією соціальних умов в нашій країні, що породжують релігійні вірування та забобони, вони самі собою неминуче зникнуть і відійдуть стихійно в минуле. Але це не так. Відомо, що наша свідомість, яка є продуктом буття, трохи відстає від нього в своєму розвитку. Тільки цим можна пояснювати живучість релігійних забобонів в свідомості окремих громадян нашого суспільства. Простіше кажучи, тільки необізнаність в питаннях науки взагалі і в

першу психологію ім'є «чудо». Сам гадати, дуже корисно побудована наука і освіта досягнення наших І. М. Сеченова ва. Автор книги, будучи психологом нашої країни, свідченням експериментатором, на основі значної кількості спостережень над психологією людини та тварин розкриває природу релігійних забобонів, які мають місце серед деякої частини наших людей.

Автор доводить, в чому полягає природа та істотні особливості сну та сновидіння, навівання та гіпнозу, «читання» думок на відстані, емоцій, галюцинацій і т. ін.

Книга дуже цінна тим, що написана доброю мовою. Читач знайомиться з науковим поясненням психічних явищ людини в простій, популярній і дохідливій формі. Книга розрахована на широкі кола читачів і без сумніву принесе велику користь всім, хто її прочитає. Антитеоретичники в ній знайдуть багато цікавого для своїх бесід.

Прочитай цю книгу.

В. Г. ШАТУХ

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

11-го і 12-го липня відбудуться засідання 1-ої науково-методичної конференції студентів-заочників.

На конференції працюватимуть секції: суспільних наук, юридичних наук, філологічна (підсекції літературознавства і мовознавства), біо-

логічних наук, математичних наук, хімічних наук, фізичних наук, географічних наук, іноземних мов (підсекції німецької, французької та англійської мов). З доповідями виступатимуть студенти заочного відділу — члени наукових гуртків.

Наукові керівники — викладачі нашого університету.

Пленарне засідання відбудеться 11 липня у Великому актовому залі (вул. Петра Великого, 2) о 17-й годині.

18 червня.

Автобус іде весь час по шосейній дорозі. Це за-спокое найбільш збуд-жених пасажирів: вони бесіду-ють поміж собою, дехто тихо наспівує. І тільки тоді, коли авто-бус іде в об'їзд і сходить на хви-лину з асфальту, пасажири, збудо-ражені поїзтовхами, помічають, що вони вже давно виїхали за межу міста.

А хвилин через 30 вони вже по-ачили морську затоку — так зва-ний Сухий Лиман. У цій чудовій природній бухті розташований порт Іллічовськ — порт, що роз-ростається не по днях, а по годи-нах, порт з величезними перспек-тивами. Автобус в'їжджає на тер-иторію порту і зупиняється, не доїжджаючи до гігантського пор-тального крана. Пасажири вихо-дять з автобуса.

**

Вже час сказати, хто ж такі на-ші пасажири і куди вони направ-

НЕВІДКЛАДНІ ЗАВДАННЯ

на нараді наукових праїни президент Академії СРСР академік М. В. Сидоренко приділив особливу увагу піднесенню рівня дослідницької і експериментальної роботи в галузі лінгвістики. Особливо важлива роль в лінгвістичних дослідженнях відводиться фонетичному експерименту, який допомагає глибше зро-зуміти явища граматики, лексики і стилістики.

Ідея створення лабораторії експериментальної фонетики в Одеському університеті (з метою зберегти і розвинути далі традиції, за-кладені у свій час видатним російським лінгвістом професором на-шого університету О. І. Томсоном) зародилась на початку 50-х років. Ініціатором цієї справи був завіду-ючий кафедрою іноземних мов до-цент В. В. Мартинов. В цьому на-пряму було проведено певну ро-боту.

Перебуваючи в Одесі в 1959 р., завідуючий лабораторією експериментальної фонетики при І-му Московському педінституті інозем-них мов професор В. О. Артьомов провів нараду науковців універси-тету з приводу організації роботи лабораторії експериментальної фонетики в ОДУ. Завдяки його допо-мозі, лабораторія поповнюється су-часним обладнанням.

На останньому засіданні мето-дичного об'єднання викладачів іноземних мов вузів Одеси при Бу-динку вчених з участю завідуючо-го відділом експериментальної фо-

ляються. Це автобус привіз чле-нів гуртка історії КПРС — студен-тів-заочників, які проводили своє виїздне засідання на пароплаві «Дмитрий Пожарский». Чому був обраний саме «Дмитрий Пожар-ский»?

Справа в тому, що недавно ко-лективу судна було присвоєно ви-соке звання «екіпажу комуністич-ної праці», а для того, щоб доби-тися цієї честі, треба було зробити багато. Отже, багато нового мож-на побачити на кораблі.

На борту гостей зустрічав пер-ший помічник капітана Руслан Во-лодимирович Беляков. Капітана Р. І. Євграшкіна в цей час на суд-ні не було. Нам трохи не пощастило: ми прибули на судно саме в обідню перерву, однак, гостям були раді.

В першу чергу їх повели огляда-ти пароплав. Екскурсоводи — зна-йомий уже нам старпом Р. В. Бе-

ляков та вахтовий штурман Б. П. Чумак. Екскурсанти (члени гурт-ка) — студенти перших курсів і-сторичного та філологічного факуль-тетів. Люди різні: тут і офіцери Радянської Армії, і вчителі, але запитання ставлять звичайні. Коли збудовано «Дмитрий Пожарский», звідки прийшов, яке водозміщення? Є і більш романтичні запитання, наприклад: «Скажіть, а в Індії ду-же жарко?»

Екскурсантам пояснюють все: пароплав повернувся з Індонезії, там дуже жарко, але екіпаж тру-дився добре.

Якщо врахувати, що судно роз-вантажуються, то на палубі досить чисто. «Ну, що ви, — втручається в розмову вахтовий електрик т. Коз-ловський, — хіба це чисто? Та в порту і не може бути по-справж-ньому чисто. От в морі...»

З корми заглядаємо на сусідній теплохід. Там вже не так чисто. Так, видно, екіпаж «Дмитрия По-жарского» не дарма зветься «екі-пажем комуністичної праці». Наші господарі обходяться без тради-ційних «авралів». На недільники прибирання палуби виходять без наказів всі, починаючи від капі-тана, і це дає відмінні наслідки.

**

Важко говорити про людей, не знаючи їх самих, але наявні ознаки різнобічного життя колективу гово-рять самі за себе. Хоча б про на-очність: на судні кілька стінгазет («Вимпел», сатирична газета, фото-газети «В гостях у Нептуна», «Буд-ні суднового життя», фотомонтажі) Екскурсія закінчена. Всіх запро-шують до кают-компанії. Починає-ться засідання гуртка. Крім сту-дентів-заочників та керівників

гуртка доцентів Д. С. Бельфора та А. П. Іванова, на засіданні присут-ні секретар парткому ОДУ Л. Х. Калустян, доцент Д. М. Щербаков та ін.

Доповідач — співробітник «Ба-скомфлоту» Чорноморського дер-жавного пароплавства, студент-і-сторик Покотилів. Тема доповіді «Соціалістичне змагання на суднах чорноморсько-азовського басейну за звання ударників, вахт, бригад та екіпажів комуністичної праці на честь ХХІІ з'їзду КПРС».

На прикладі цікавих фактів т. Покотилів показує роль профспі-

Доповідає студент Покотилів.

ки басейну в справі організації со-ціалістичного змагання за ко-муністичну працю. В ході боротьби за високе звання моряки вносять свій вклад у справу дальшого еко-номічного піднесення нашого гос-подарства і готують гідну зустріч ХХІІ з'їзду рідної Комуністичної партії.

Аудиторія слухає уважно. Ми не підраховували, але на засіданні була присутня більшість членів гуртка (який нараховує 70 студен-тів), причому серед них не тіль-ко одесити, але й жителі районів. Це вже 5-е засідання наукового гуртка, з роботи якого можна зро-бити висновок, що студенти-заоч-ники проявляють великий інтерес до вивчення історії партії.

**

Доповідь закінчена. Виступає старпом Р. В. Беляков. Він хоче знати, що більше всього цікавить гостей. А їх цікавить головне: чим же відрізняється життя екіпажу комуністичної праці від життя ін-

ших моряків. І Р. В. Беляков роз-повідає про життя моряків.

Основний принцип роботи екіпа-жу: «Треба? — Зробимо!» І якщо треба терміново провести приби-рання або зібрати металолом, мо-ряки виходять всі, без додаткових команд. Адже ми у себе вдома, — говорять вони, — то хто ж за нас наводитиме порядок?»

Практикується одержання зарп-лати без касира, робота буфетів без продавця і т. д. На пароплаві всі вчать: 13 чол. — у вечірній школі, 10 — у вищих і середніх спеціальних учбових закладах (за-очно). Тим, хто вчиться, постійно допомагають.

Не тільки на борту, але і на суші моряки почувають себе як один ко-лектив. Нещодавно група членів екіпажу, перебуваючи у відпустці, взяла зобов'язання відпрацювати по 5 діб в колгоспі. Взяти слово — і додержали його.

На судні працює університет культури. Починали з питань еле-ментарної етики, а тепер частенько обговорюють новинки літератури і мистецтва.

Є в моряків і свої шефи — Оде-ський театр музкомедії та група студенток факультету фізвихован-ня педінституту. Приїзд шефів на судно — завжди радісна подія.

Здавалось би, багато невеликих справ, але в їх сукупності в людей народжується комуністична свідо-мість. «І всю цю роботу спрямовує, беручи участь у кожному починан-ні, партійна організація судна», — закінчує свій виступ старпом.

**

На заключення викладачі кафедр-и історії КПРС подарували екіпа-жу судна збірник матеріалів кон-ференції з питань комуністичного виховання в період розгорнутого будівництва комунізму, і збірник наукових робіт «Ідеї В. І. Леніна живуть і перемага-ють». Від імені екіпажу Р. В. Беляков дякує гостям, і ми зали-шаємо «Дмитрий Пожарский». За-няття гуртка історії партії студен-тів-заочників пройшло дуже цікаво. Попереду в гуртківців — літня ек-заменаційна сесія.

Назад автобус іде з «вітерцем». Прислухаємось до розмов студен-тів. Відчувається, що засідання пройшло з користю для гуртківців і всім сподобалось. І ніби підтвер-джуючи цю думку, студент, що сидів поруч з нами, говорить своїй сусідці: «Побільше б таких засі-дань!»

НАШ КОР.

Повертаємось з судна.

О. П. ФІЛІПЧУК,
В. Г. СОЛОМОНОВ

В ГОСТЯХ У БРИТАНСЬКИХ АСТРОНОМІВ

* * *

(Закінчення. Початок в 21 номері).

Пошало мені відвідати і Шеффілд. Тут знаходиться резиденція одного з найбільш здібних астрономів, що працюють в галузі радіолокації метеорів,— професора Кайзера. Я познайомився з його новими ідеями про причини утворення метеорних слідів в іоносфері. Пошало побувати на його радіоастрономічній обсерваторії, побачити, в яких важких умовах працює молодий колектив енергійних дослідників.

Після повернення в Лондон, яке було намічене на 20 травня, я відвідав Вестмінстерське Абатство, побував біля пам'ятника Ньютону, в Ботанічному саду, де бачив знамениту Вікторію Регіо, величезні пальми, дивовижні орхідеї.

В понеділок я був в Кембріджі. Тут знаходяться дві обсерваторії. Одна астрономічна, а друга—знаменита нова радіоастрономічна.

Головне завдання Кембріджської астрономічної обсерваторії полягає в астрофізичних дослідженнях. Раніше тут створювали фотометричні каталоги, користуючись фотографіями неба. Тепер при допомозі досить солідних телескопів вивчають розподіл енергії в спектрах зірок (також фотоелектричним шляхом), що дуже важливо для визначення тих фізичних умов, які панують в атмосферах зірок. Тут також спостерігають Сонце.

Значно новіша і цікавіша проблематика робіт нової радіоастрономічної обсерваторії. Дивом сучасної техніки є гігантський радіотелескоп—інтерферометр. Він складається з двох рознесених на значну віддал (понад кілометр) параболічних антен. Довжина однієї з антен — близько 500 метрів. Ан-

тени мають форму параболічних циліндрів і можуть обертатися навколо твердої, змінюючи тим свій нахил до площини горизонту. Друга антена, крім того, рухається паралельно до самої себе по рейках. Цей телескоп збирає радіовипромінювання і направляє їх в лабораторію, де вони аналізуються електронними приладами. Вже відкрито вражаючі речі. Виявляється, що глибина проникання в Космос до рівню 10 млрд. світлових років, і там, в глибині Всесвіту, виявлено потужний пояс галактик... В англійській пресі тепер багато галасу про це відкриття.

Після огляду двох обсерваторій я кілька годин провів в коледжах. Оглядав будинки, аудиторії, ідальні, бібліотеки, студентські кімнати, церкви. Виявляється, що коледжів, які суперничають один з одним, багато, а от лабораторія для всіх коледжів одна. Тут вони вже не суперничають, а співробітничать. Може, буде цікаво знати, що кожний студент має свою мантию, своєрідний безрукавий балахон. Обідають студенти всі разом за великими довгими столами, як в старовину. На обід згукує дзвін. Студента без мантиї до ідальні не допускають.

Для мене, звичайно, найбільш цікавим був Трінті-Коледж. Адже тут вчився і викладав Ньютон... І досі зберігся дерев'яний міст на шипах, який сконструював сам Ньютон. Коли цей міст розібрали для ремонту, то довелося серйозно «поламати» голову, щоб його знову зібрати.

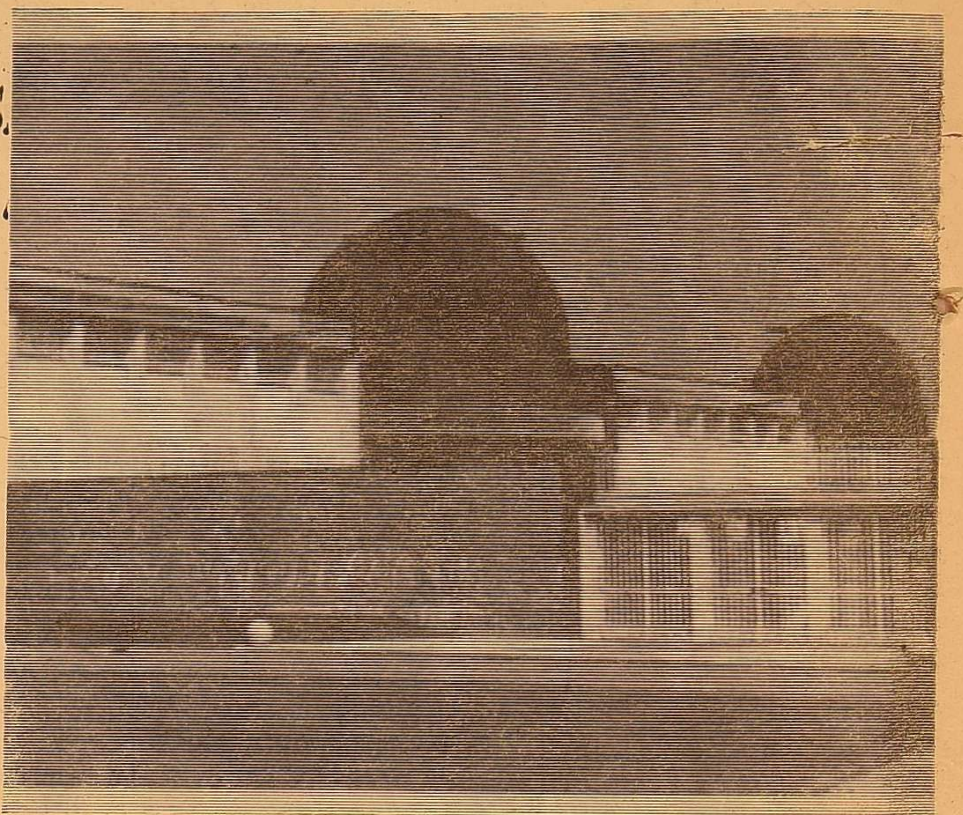
Останнім плановим місцем моєї поїздки був замок Керстмонсо. Справа в тому, що розростання Лондона спричинило перенесення

лавнозвісної Грінвічської обсерваторії з її споконвічного місця. Тепер тут зберігся тільки музей. А сама обсерваторія перенесена вздовж того ж меридіану на південь Англії в старовинний замок Херстмонсо, що поблизу Істборна. Їхати сюди півтори години поїздом від Лондона, і 20 миль на автомашині.

Чудовий замок, в якому підтримують чистоту 35 прибиральників, оточений казковими садами, де працюють 40 садівників. Квітлі рододендрони найрізноманітніших кольорів і відтінків, від лілового до ніжно-жовтого і білого. Замок оточений ровом, що переходить в став, в якому плавають лебеді. При в'їзді до обсерваторії нам перебіг дорогу дикий фазан, а в ставі і рові плавають величезні дзеркальні коропи.

Замок — це резиденція адміністрації. Обсерваторія ж, оснащена за останнім словом техніки, збудована на горбі поблизу замку. Куполи зведені в старовинному стилі.

Завдання обсерваторії надзвичайно різноманітні. Тут здійснюється і обчислення морського щорічника (адже обсерваторію утримує Адміралтейство), і точне астрономічне визначення положень небесних світил, і служба часу, яка постачає точним грінвічським часом весь світ, і астрофізичні дослідження спектрів зірок. Обсерваторія має відділення в південній півкулі на мисі Доброї Надії, куди астрономи регулярно виїжджають для виконання спостережень над південними зірками під чудовим ясним небом Африки. В обсерваторії працюють 150 чол. Так, великий штат. Однак в самій обсерваторії живе мало людей. Всі вони

Новий Грінвіч.

Фото автора

живуть в навколишніх селах і маленьких містечках.

Що я можу сказати на закінчення? Я дуже багато побачив в Британії, і треба буде так спрямувати наші роботи, щоб також впровадити електроніку в наші дослідження. Я переконався в тому, що наші роботи добре знають і цінують. Не тільки взагалі праці радянських астрономів, але, зокрема, і роботи Одеської обсерваторії.

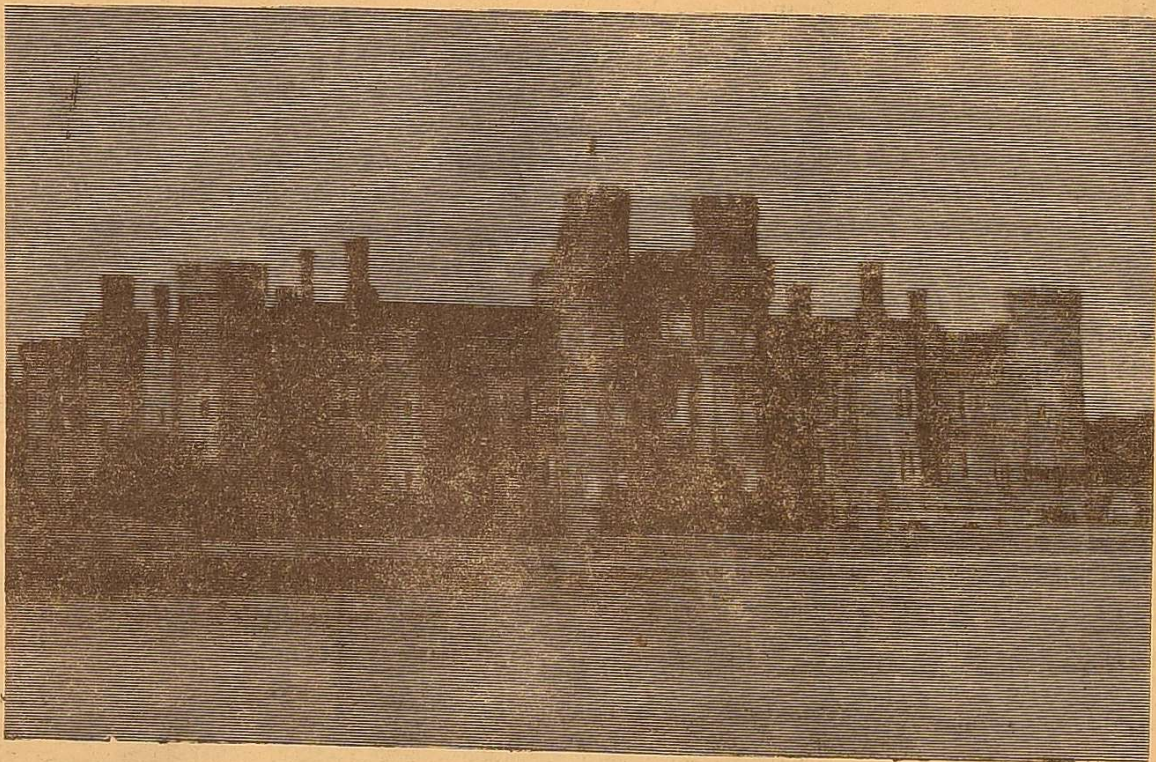
Мій візит, безсумнівно, зміцнив наші наукові зв'язки. Дуже вірогідно, що британські астрономи в наступному році будуть нашими гостями в Одесі. Не в цьому, тому що цього року відбудеться Міжнародний конгрес астрономів в США, куди тепер багато хто збирається.

Ще одне важливе питання, яке слід розв'язати в першу чергу. Необхідно краще оволодіти англійською мовою. Наскільки цікавішою

була б моя поїздка, якби я добре володів мовою. Я розумів суть розмови. Але якщо мені треба було точно встановити те або інше положення, я обов'язково звертався до перекладача. Але ж перекладач — не спеціаліст в галузі астрономії. Оволодіння іноземною мовою—першочергове завдання наукового працівника. Цьому я виявив велику увагу. Я непоганно володію російською мовою, але англійської словниковою. Це не означає, що я не знаю англійської мови. Але якщо мені треба обійтися тільки російською мовою.

член-коресп.

проф.

Замок Херстмонсо.

Фото автора.

ПРАЦЯ, НАВЧАННЯ, ВІДПОЧИНОК

У невеличкому місті Гайвороні (Кіровоградської області) проходять загальну географічну практику студенти 1-го та 2-го курсу географічного факультету ОДУ.

У одну з неділь студенти за планом мали відпочивати, але вони самі проявили добру ініціативу, вирішивши у цей день допомогти трудівникам колгоспних ланів. І ось результат — наші хлопці й дівчата прополіли 3 гектари капусти. Може цифра й невелика, а допомога значна. Добре попрацю-

вали П. Іванов, В. Підпригора, Н. Танюшкіна. Цей список можна продовжувати: ледарів на полі не було.

Тісний контакт з працівниками гайворонських шкіл встановили й наші викладачі, Л. А. Шапошнікова проводила заняття з вчителями шкіл, допомогла їм скласти гербарії, провела ботанічні екскурсії з учнями та вчителями міста. М. І. Савченко допоміг гайворонцям скласти мінералогічні колекції. Наші викладачі — керівни-

ки практики — прочитали чимало лекцій для населення з найрізноманітніших тем.

Автору цих рядків неодноразово доводилось судити спортивні змагання з багатьох видів спорту. До речі, наші студенти налагодили міцні спортивні зв'язки з гайворонцями. Після навчання і напруженої праці своє дозвілля географи проводять разом з місцевою молоддю.

Я. В. ЗАХАРЖЕВСЬКИЙ

ГУРТОК ПІДСУМОВУЄ РОБОТУ

Останнє в учбовому році заняття гуртка по вивченню творчості Михайла Михайловича Коцюбинського. Студенти-п'ятикурсники востаннє відвідують заняття і передають естафету «молодшому» поколінню гурток Коцюбинського — найстаріший тематичний гурток на факультеті, заснований ще в 1954 році, і відтоді успішно веде свою роботу, прагне утримати першість. Хай і далі буде відмінною його діяльність.

Урочистому настрою сприяє те, що Ірина Михайлівна Коцюбинська — дочка письменника і директор літературно-меморіального музею письменника в Чернігові, з якою гуртківці знайомі по своїх поїздках до музею, надіслала дванадцять примірників нового збірника «Михайло Коцюбинський» для членів гуртка. Зараз на останньому занятті їх вручають з відповідними написами кращим активістам.

Студентка IV курсу Є. Ямпольська виступає з повідомленням «Чумак і Коцюбинський», студентка IV курсу С. Попович — з повідомленням «Василь Еллан-Блакитний і Коцюбинський». Обидва виступи виразно показують, який вплив мав великий український письменник-демократ на все наступне покоління перших поетів соціалістичної революції. До цього часу в літературознавстві було розроблено питання про вплив Коцюбинського на Тичину — тепер наші студентки розширюють коло дослідження на матеріал творчості інших поетів. Щодо Еллана-Блакитного, то тут встановлено й факти особистих зустрічей.

Дослідник творчості Коцюбинського М. А. Кибальчич, приїхавши до Одеси, прийшов на заняття гуртка і виступив тут з цікавим повідомленням про свої нові розшуки в напрямі вивчення біографії великого письменника. Така зустріч старого дослідника з молодими «коцюбинськознавцями» виразно промовляє про те, наскільки гурток відомий в колах літераторів, які вивчають спадщину Коцюбинського.

Олена ЗАВЕРТАЛЮК,
Надія МИХАЙЛОВА.Заступник редактора
М. В. ПАВЛЮК.